

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. II. Duellum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

bet, qui ultra id temporis differret, se per actum dilectionis convertere in Deum, à quo continuis beneficiis afficitur.

29. Queritur. Quando praeceptum affirmativum diligendi Deum obliget per accidens, & indirectè.

Resp. Quoties obligat ratione alterius virtutis, & praecepti. Sic obligat, cum quis sacrificaturus, vel Sacramentum administraturus, habet conscientiam peccati mortalis sine copia Confessoris. Nam tunc tenetur elicere actum contritionis perfectè, adeòque actum charitatis. Si quidem perfecta contritio debet esse charitate formata, ut ex Trid. sess. 14. c. 4. Abellii cit. §. 4. & Layman. cit. tract. 3. cap. 2. artic. 6.

30. Formula eliciendi actum dilectionis Dei.

Deus meus, quia infinitè bonus propter se amabilis es super omnia te diligo, & omnibus creaturis te praefero: & paratus sum potius vitam perdere, quam tibi displicere.

CAPUT II.

Prop. 2. ab Alexandro VII. damnata.
Duellum.

1. PROP. 2. Vir equestris ad Duellum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

Duella sub excommunicationis censura, aliisque poenis prohibuit Trid. sess. 25. cap. 19. de ref. quas approbat, & confirmat, ac habere locum ubique Gentium, & terrarum declarat Clemens VIII. Const. Illius vices, la 11. Bullar. to. 3.

Mastbaucii Cautela Confess.

2. Queritur, an absolutio excommunicationis, qua duellantes, ipso facto, absque alia monitione, aut declaratione, iudicis decreto, aut ministerio, ex Alleg. Const. Clement. §. Quinimo, ligantur, sit reservata Romano Pontifici?

Resp. Affirmativè, ut idem Pontifex eodem, §. firmat.

3. Queritur, an soli duellantes ea censura, & poenis innoventur?

Resp. Negativè, quia Clemens, §. Quinimo excommunicat omnes, & quoscunque publice, vel privatim, palam, vel occultè, in quibuscunque locis, modis, & formis, ac casibus sub presenti nostra, vel aliis praedictis constitutionibus, & decreto comprehensis, singulare certamen (quod duellum vulgò dicitur) ex composito inveniunt, nec non id scelus suadentes, aut provocantes; opem, consilium, vel favorem praestantes; equos, arma, & commectus praebentes, aut comitantes; vel circa cartulas, seu libellos, literas, nuncios, aut quaecunque alia scripta huiusmodi quomodolibet peccantes, huiusque delicti socios, de industria spectatores (hoc est, qui non casu, sed ex proposito duellantes aspiant) Patrinos, fautores, Defensores, &c.

4. Queritur, an ad incurrendam praetactam censuram, & ceteras poenas debeat reatuer, & cum effectu pugna committi?

Resp. Negativè, ex clausula adjecta in Const. Greg. XIII. ad tollendum la 78. Bull. to. 2. ac ex alia in d. const. Clementis §. Præterea, ibi: volentes, etiam si neque pugna aliqua, nec certamen, aut effectus, nec accessus, aut actus ad pugnam proximus, neque expressa, & aperta pro-

(B)

voantur

vocatio subsentia fuerint; neque scriptio-
nes pradicta, qua manifesta dicuntur,
in publicum prodierint, aut cuiquam in-
timata extiterint, si per eos non steterit,
quo minus publicatio, aut denunciatio fio-
ret.

Dices, Constat. Clement. est pœnalis, &
propterea restringenda ad actum con-
summatum juxta regul. 15. jur. in 6. odia
restringi, Sc. præsertim, quia per DD.
cum pœna propter actum imponitur, hæc
non incurritur, nisi actu sequuto; quod
exigitur ut censura incurrantur?

5 Resp. Dum agitur de salute animæ,
& evitando peccato, ut in casu, debet
fieri extensio etiam juris pœnalis. Qua-
rant. sum. ver. casus reservati. Additio
quoad primum. Nota: in casu duelli ad
effectum incurrendi censuram, duplex
consideratur effectus; alter est ipsa pro-
vocatio, vel acceptatio per principales,
& ad ipsum cooperatio per complices; &
alter est ipsa pugna, vel mors, & vulne-
ra ex ipsa; iste nullatenus est necessa-
rius ad censuram incurrendam (licet suf-
ficiat); & ideo innoñantur Complices,
Patrini, & alii, de quibus supra, quamvis
non perficiatur conflictus; ille verò de-
bet esse consummatus, & perfectus; de-
bet nimirum ex parte principalium ad se
provocatio, & acceptatio, & ex parte
aliorum cooperatio.

6. Quæritur quid sit duellum?

Resp. Est pugna duorum, vel pluri-
um, facta armis, seu instrumentis, aptis
ad ferendam mortem, grave vulnus, vel
mutilationem ex condito; mutua sci-
licet, & spontanea conventionem suscepta de-
signatis loco, & tempore pugna. Con-
dicere ex Calvino, Lexicon importat

diem, locumque communi consensu
constituere.

8. Quæritur, quotuplex sit duellum?

Resp. Duplex, solemne, & privatum:
illud dicitur, quod fit ex vi provocatio-
nis ex condito ad certum locum, &
diem, cum armis, Chartellis, coram testi-
bus, & patrinis; alterum est conflictus
cum loci, & temporis deliberatione cum
armis, sed sine Chartellis, Testibus, &
Patrinis; quod committunt, qui, post-
quam inter se convenerunt comparere
intra tot horas in tali loco cum armis, ad
effectum certandi, juxta conventionem
conveniunt, & pugnant; Utrumque pro-
hibetur sub excommunicatione reservata
in Constit. Clement. 8. quas pœnas, & 9.
Quinimodò, siue publicè, siue occultè com-
mittatur.

8. Quæritur, an duellum differat à
rixa?

Resp. Affirmativè, quia rixa est pu-
gna, quæ oritur ex subita ira, eodem calo-
re iracundiæ, animo alterato, non ex de-
liberata, & spontanea loci, & temporis
conventionem, nec interposito aliquo tem-
pore inter contentionem & pugnam, quæ
duello non aptantur ex dictis.

9. Quæritur, an committant duellum
duo inter se verbis contententes, quorum
unus, quia caret ense, in domum pro-
prium properat, & dicit, expecta me,
donec arma, uttu, habuero; & alter
respondet: vade, & fer gladium tuum,
nolo te proditorè, & inarmatum aggredi,
& sic redit, & pugnant?

Negat Martian. & non improbabili-
ter, alias omnes ferè rixæ, & pugnae rus-
ticorum & hominum infimæ plebis
duella reputantur, excommunicationi sub-

subjecta; quod durum apparet: solent enim tales, modò inter Choreas, modò inter pœcula, & ludos, à verbis injuriosis incipere, & pugnis sese mutuo percutere, ac deinde, quia impediuntur, mutuo se provocant, ut uterque gladium ferat, & ex illo primo impetu ad gladios currunt, redeunt, & pugnant; pugna videtur prioris rixæ prosecutio, & continuata actio præcedentis quaestionis.

Verum esse subjecta dicerem, si ex incontinenti non redirent, hoc est, nullo actu contratio intermedio, juxta Glos. ad cap. quia propter de elect. in ver. mox. vel, non intra tempus, in quo potest prudenter præsumi, in eis eundem impetum iracundiæ durare.

10. Quæritur, an incurrant penam duellantium, qui consuetum suscipiunt hac lege, & pacto inito de non continuanda pugna, cum primum quis eorum aliquod vulnus inceperit, vel sanguinem fuderit, aut post certum certum numerum?

Resp. Affirmativè sic Clemens, §. Nec non iisdem penis decreto.

11. Quæritur, an Titius duellum committat, qui à Caio armato aggreditur, & stricto gladio, sic provocatur: tecum hic, & hac hora pugnare, duello certare volo, si non acceptes, & gladium exeras, te occido.

Resp. Negativè cum Bonaccina, Peregrino, Filliuccio apud Barbosam in Trid. cit. n. 13. Boyvino t. 3. Theol. cap. 3. de fortis. quæ. nli. ratio est, quia duellum spontè, & non per vim, & coactè suscipi debet, juxta text. in cap. Porro de Clericis pugnant. in duello: spontè autem à Titio non suscipitur; ex parte cujus est

potius justa defensio contra injustum aggressorem; vid. infr. cap. 1. n. 10. sed Causus pœnis duellantium tenetur, quia pet eum non stetit, quin duellum fuerit commissum.

12. Quæritur, an, sic provocans, & alteri intimans, ut ense accinctus incedat, & ei, ad finem evadendi penas duelli locum, tempusque non assignans: provocatusque ense armatus incedat, non ad solam defensionem, sed ad dimicandum cum provocante, & ad hunc effectum unus alium querat, panam duellantium incurrant?

Resp. Affirmativè, quia intervenit conditio loci, & temporis, ac armorum sufficientissima determinatio; utriusque enim mens est simul ense pugnare, quocumque tempore, & in quocumque loco sibi obviabunt. Amenio de penis.

13. Dubitatur, an Ecclesiastica sepultura sit privandus, qui in duello, accepto vulnere, non statim, sed alio die moritur?

Resp. Negativè, si impenitens non decesserit, quia pena privationis sepulturæ Trid. cit. indigit, si in ipso consuetu decesserit. Clemens, si in ipso consuetu obierint: par dispositio habetur cap. Felicitis de torneamentis.

14. Sed quid dicendum de eo, qui ante mortem aut signa penitentia, vel à Presbytero absolutionem recipit, sed in loco consueti moritur?

Resp. Non esse sepeliendum in loco sacro, quia de eo verificatur; quod in consuetu moriatur; denegatio enim sepulturæ non est præcisè ob decessionem in peccato, sed in penam, & detestationem duelli commissi; vel, ut loquitur

(B) 2 Glos.

Glos. ad alleg. cap. in ver. careat sepultura: ut potius consulatur vivis, quam defunctis, ut alii terreantur, & abstineant à similibus, cum viderint illos sepeliri in campis.

15 Quæritur, quomodo se gerere debeat Confessorius cum duellante, ex vulnere in conflictu recepto, constituto in articulo mortis, dolente, & petente absolutionem, quam habere non potest ab eo, cui censura reservatur?

Resp. Dum de peccatis verè doleat, debet ab his eum absolvere, & censura, quæ in eo articulo non est reservata, juxta §. cit. quinimmò vid. Trid. sess. 14. de penit. cap. 7. sed non nisi imposito prius onere, & recepto juramento de stando mandatis Ecclesiæ (hoc est, quod similia amplius non sit commissurus) & recepta sanitate, ac impedimento cessante, de comparando coram Summo Pontifice, veleo, cuius absolutionem commiserit juxta text. in cap. de cetero; cap. ea noscitur; cap. quod de his de sent. excom. non ut iterum à censura absolvatur, sed, ut pro ea satisfactionem præstet: vel: ut obedientiam præbeat Ecclesiæ, & majorem penitentiam recipiat; vel, ut etiam in foro externo satisfactionem exhibeat. Quia, ut notat Engel. lib. 5. tit. 39. §. 4. num. 115. ea absolutio à privato sacerdote data, valet tantum pro foro animæ, & in foro externo non potest præjudicare superiori; sub pœna reincidendi in similem excommunicationem, ut expressè tex. in cap. eos qui de sent. excom. in 6. h. cum primum possit, non compareat.

Est etiam ab eo exigenda cautio pignoratiua, vel fidejussoria, seu pro-

missio jurata de satisfacienda parte (si tum non potest) si quæ sit læsa, Layman. Theol. lib. 1. tr. 5. p. 2. cap. 2. num. 8. & Pueronius in Bullam Cœna cap. final. num. 19. & 20.

Et est cautela in praxi à Confessariis tenenda, cum absolvunt similes, & ligatos censura reservata.

16. Quòd si scienter omitant ea cum penitente exequi, quamvis is validè absolvatur (excipitur à casibus Bullæ Cœnae per dicta cap sequen. num. 26.) mortaliter peccant, quia in re gravi operantur contra sacros Canones. Felix. tom. 1. exam. num. 3363.

CAPUT III.

Propositio tertia, & quarta.
Absolutio ab hæresi.

PROP. 3. Sententia asserens Bullam Cœnae solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. Julii in Consistorio S. Cong. Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est.

PROP. 4. Prelati Regulares possunt in foro conscientia absolvere quoscumque sæculares ab hæresi occultis, & ab excommunicatione propter eam incursum.

1. Bulla Cœnae (sic dicta quia quolibet anno, Papa præsentem, Romæ legitur feria 5 in Cœna Domini) est processus casuum, quibus annexa est excommunicatio, summo Pontifici reservata, cum derogatione privilegiorum, quibuscunque concessorum; cujus transumptum,

nisi